

Jaarverslag leerplicht gemeente Renkum

Schooljaar 2018-2019

Gemeente Renkum

Inleiding

Voor elk kind een passende plek in het onderwijs en/of de arbeidsmarkt

In de gemeente Renkum vinden we het belangrijk dat voor elk kind een passende plek is. We voorkomen thuiszitten zoveel mogelijk en kijken bij verzuim samen met onze partners hoe we ervoor kunnen zorgen dat het kind weer mee kan doen.

Schooljaar 2018-2019 is afgesloten en inmiddels zijn we alweer op weg in het nieuwe schooljaar. Om in het nieuwe schooljaar nieuwe stappen te kunnen zetten, is het belangrijk om terug te kijken, zodat we kunnen zien hoe het met de Renkumse leerlingen gaat, wat er goed gaat en wat we samen met onze partners nog beter kunnen doen.

Inhoud

Inleiding	blz. 1
Renkumse werkwijze	blz. 2
Leerlingen per dorp	blz. 4
Samenwerkingspartners	blz. 5
Cijfers leerplicht	blz. 7
Trends en vervolg	blz. 12

Renkumse werkwijze

In de gemeente Renkum hebben alle kinderen vanaf hun geboorte toegang tot een gezonde, veilige en passende speel- leef- en leeromgeving. We voorkomen schooluitval en thuiszitten zoveel mogelijk. Hierin spelen onze leerplichtambtenaar, de leerplichtambtenaar MBO van het Regionaal Bureau Leerplicht [RBL] en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie [RMC] samen met partners zoals scholen, een belangrijke rol.

Hoe organiseren we het in Renkum?

In onze gemeente hebben we een eigen leerplichtambtenaar, gepositioneerd binnen ons Sociaal Team. Zij houdt toezicht op de naleving van de leerplichtwet en de kwalificatieplicht op het (speciaal) basisonderwijs en het (speciaal) voortgezet onderwijs. Wij hebben de kwalificatieplicht voor het MBO en de uitvoering van de RMC-taken uitbesteed aan het RBL.

Dit jaarverslag gaat uitsluitend over leerplicht en kwalificatieplicht op het (speciaal) basisonderwijs en (speciaal) voortgezet onderwijs. Voor het jaarverslag van RBL verwijzen wij naar de website: www.rblmidden-gelre.nl.

Unieke positionering

Wij hebben leerplicht anders georganiseerd dan de meeste andere gemeenten in regio Oost-Gelre: samen met gemeente Lingewaard zijn wij de

Definities

Leerplicht 5-16 jaar

Iedere jongere heeft recht op onderwijs, maar heeft ook een plicht tot het volgen van onderwijs.

Kwalificatieplicht 16-18

Waar de leerplicht ophoudt, begint de kwalificatieplicht. Dit houdt in dat jongeren tot 18 jaar onderwijs moeten volgen tot zij een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een havo, vwo- of mbo-diploma van niveau 2 of hoger.

RMC 16-23 jaar

Het RMC zorgt voor een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen de 16 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben. Zij benaderen en begeleiden jongeren die zijn uitgevallen, gericht op het terug leiden naar school, werk of een combinatie daarvan.

enige van de 11 gemeenten die leerplicht "in huis" hebben. De rest van de gemeenten heeft ook leerplicht belegd bij het RBL. De reden dat wij een eigen leerplichtambtenaar hebben, is dat we leerplicht dichtbij het Sociaal Team willen positioneren. Zij hebben namelijk veelal met dezelfde jongeren/gezinnen te doen en kunnen zo snel schakelen. Daarnaast is er bij verzuim vaak meer aan de hand met de jongere of in de thuissituatie, waardoor het belangrijk is dat leerplicht en het Sociaal Team nauw met elkaar samenwerken, om ergere problemen te voorkomen. Ook heeft de leerplichtambtenaar goed in beeld wat er speelt binnen de verschillende dorpen, wat aansluit op het "dorpsgericht werken".

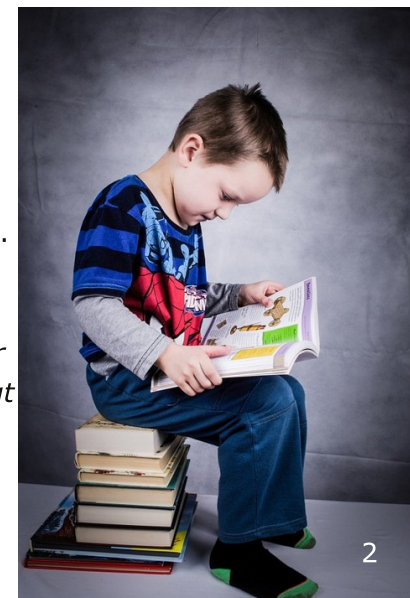
Werkwijze

MAS

De gemeente Renkum werkt net als de meeste gemeenten volgens de landelijk ontwikkelde Methodische Aanpak Schoolverzuim [MAS].

Deze methode is in de plaats gekomen van de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim [SAS]. Toen de SAS geactualiseerd werd, gaven een aantal ketenpartners (het OM, de Raad voor de Kinderbescherming, HALT en Ingrado*) aan behoefte te hebben aan een gedeelde aanpak die zich primair inzet op preventie en vrijwillige jeugdhulp. Het uitgangspunt is vrijwillig en licht interveniëren waar het kan en inzet van straf en/of civiel alleen wanneer het noodzakelijk is. Van belang is om op maat de interventie in te zetten die het meest effectief wordt geacht om de achterliggende problematiek aan te pakken en verzuim te stoppen.

* *Ingrado is een landelijke brancheorganisatie voor leerplicht en RMC. Ingrado brengt advies uit, draagt bij aan de professionalisering van haar leden en is dé gesprekspartner voor de landelijke overheid, gemeenten en andere partners op gebied van leerplicht en RMC.*

Met deze uniformere werkwijze kunnen tijdig de juiste interventies ingezet worden, zodat ieder kind met zorgelijk en/of aanhoudend verzuim een passende plek in het onderwijs houdt of zo snel mogelijk vindt. Om het "volgen van onderwijs" voor zo veel mogelijk kinderen te realiseren, is er een gecoördineerde en optimale inzet vereist van alle betrokken partners in het sociaal domein, het onderwijs en de jeugdstrafketen (scholen, gemeente, RvK, HALT, politie, jeugdhulp, inspectie van het onderwijs, OM, rechter). De leerplichtambtenaar vervult een schakelrol in deze gezamenlijke aanpak. Zij start een verzuimonderzoek zodra verzuim gemeld is en monitort het vervolg. Afhankelijk van de achterliggende redenen en het soort verzuim kunnen er verschillende routes worden gevolgd. Terug- dan wel toeleiding naar een passende onderwijsplek staat in elke route centraal. Uiteindelijk gaat het om het recht op onderwijs van het kind en gezamenlijk met de ketenpartners streven naar één kind, één gezin, één plan.

De manier waarop wij leerplicht gepositioneerd hebben, sluit goed aan bij de MAS. Doordat leerplicht deel uitmaakt van het Sociaal Team, kan er snel geschakeld worden met coaches en consultants, wat regelmatig nodig is om de problematiek achter het verzuim aan te pakken en ergere problematiek te voorkomen.

CAReL

Alle jeugdigen van 5 tot 23 jaar die woonachtig zijn in de gemeente Renkum, worden geregistreerd in een administratiesysteem. Omdat het oude administratiesysteem niet meer up to date genoeg was, maakt leerplicht van de gemeente Renkum vanaf het schooljaar 2017-2018 gebruik van de applicatie CAReL (Centrale Administratie RMC en Leerplicht). Ook omliggende gemeenten zoals Ede en Wageningen en RBL Midden Gelre, werken met deze applicatie.

De leerlingenadministratie bevat de persoonlijke gegevens van alle jeugdigen in de gemeente, de schoolinschrijvingen, verzuimmeldingen en details m.b.t. de behandeling van jeugdigen. Door CAReL lukt het ons steeds beter om alle leerplichte leerlingen in onze gemeente goed in beeld te krijgen. Daarnaast zijn we dankzij dit systeem in staat om managements- en beleidsinformatie te verkrijgen. Dit maakt het mogelijk om cijfers op te vragen voor het jaarverslag, maar ook cijfers waarmee we een visie kunnen vormen voor het maken van beleid.

Aantal leerlingen per dorp

De gemeente Renkum telt in totaal 4251 leerlingen (zie tabel 1). De meeste hiervan wonen in Oosterbeek, gevolgd door Renkum, wat in lijn is met de totale inwonersaantallen van de dorpen.

Veruit de meeste leerlingen op het primair onderwijs gaan naar één van de 13 basisscholen in de gemeente Renkum. Daarnaast hebben wij twee scholen in onze gemeente die speciaal basisonderwijs aanbieden en één school die speciaal voortgezet onderwijs aanbiedt. Al deze scholen zijn gevestigd in Oosterbeek. Zoals in tabel 1 te zien is, woont het grootste aantal leerlingen dat naar speciaal onderwijs gaat in Renkum. Gezien Wageningen en Ede voor sommige van hen dichterbij liggen dan Oosterbeek, gaat een gedeelte van hen daar naar school. Ook gaan een aantal leerlingen die speciaal onderwijs volgen naar school in Arnhem.

Hetzelfde geldt voor regulier voortgezet onderwijs: wij hebben één middelbare school in onze gemeente en meer dan de helft van de leerlingen gaat naar een middelbare school buiten onze gemeente. Van de leerlingen die naar het voortgezet onderwijs gaan, gaan er 641 naar het

Dorenweerd College in Doorwerth en de rest naar een school buiten onze gemeente. Scholen buiten onze gemeente waar veel Renkumse leerlingen naar toe gaan zijn de Pantarijn in Wageningen, het Stedelijk Gymnasium in Arnhem, het Montessori College in Arnhem, het Beekdal in Arnhem en het Arentheem in Arnhem. Gezien het grote aantal leerlingen dat buiten de gemeentegrens naar school gaat, is het belangrijk dat leerplicht en het Sociaal Team ook met scholen buiten onze gemeentegrens samenwerken.

Leerlingen per onderwijssoort

	PO	SO & VSO	VO	MBO	Totaal
Renkum	579	50	536	96	1261
Heelsum	204	12	155	34	405
Wolfheze	112	5	89	10	216
Doorwerth	287	16	220	16	539
Heveadorp	46	1	48	3	98
Oosterbeek	884	46	761	41	1723
Totaal	2112	130	1809	200	4251

Tabel 1: aantal leerlingen per onderwijssoort, teldatum 1-11-2018

In de linkertabel (tabel 1) is het aantal leerlingen per onderwijssoort, per dorp te zien. De onderwijssoorten waar onderscheid tussen gemaakt worden zijn primair onderwijs [PO], speciaal basisonderwijs [SO] en voortgezet speciaal onderwijs [VSO], voortgezet onderwijs [VO] en MBO.

Het aantal leerlingen in de tabel ligt lager dan het totale aantal leerplichte leerlingen in de gemeente Renkum. Dat komt doordat leerlingen met vrijstellingen, behaalde startkwalificatie en jongeren waarbij administratief nog niet verwerkt is op welke school zij staan ingeschreven, niet in de tabel opgenomen zijn.

Samenwerkingspartners

Om schoolverzuim zo snel mogelijk te signaleren, zo veel mogelijk te voorkomen en leerlingen die vast lopen zo snel mogelijk te helpen, is samenwerking met partners erg belangrijk. Scholen, samenwerkingsverbanden, jeugdartsen en coaches en jeugdconsulenten van ons Sociaal Team zijn de partijen waar onze leerplichtambtenaar het meest mee samen werkt.

Scholen

Onze belangrijkste samenwerkingspartners zijn scholen. Zij zien als eerst dat er sprake is van verzuim en melden ongeoorloofde afwezigheid van 16 uur in 4 aaneengesloten weken bij DUO, waarna het bij onze leerplichtambtenaar terecht komt.

Onze leerplichtambtenaar sluit bij op afroep bij alle basisscholen in onze gemeente aan bij het Multidisciplinair Overleg [MDO] en sluit bij de middelbare school in onze gemeente vast aan bij het Zorg- en Adviesteam [ZAT]. Bij beide overleggen worden leerlingen besproken waar zorgen over zijn. De leerplichtambtenaar kan waar nodig, snel schakelen met coaches of consulenten van het Sociaal Team.

Daarnaast verschilt de samenwerking met de scholen binnen onze gemeente per school. Zo heeft de leerplichtambtenaar ongeveer twee à drie keer per jaar preventieve gesprekken met leerlingen op het Dorenweerd College. Deze leerlingen verzuimen regelmatig, maar nog geen 16 uur in 4 aaneengesloten weken en school heeft zorgen over deze leerlingen. De leerplichtambtenaar bespreekt wat er aan de hand is en wat er nodig is om de leerling te helpen. Waar nodig schakelt zij met het Sociaal Team. De leerplichtambtenaar voert soortgelijke gesprekken ook regelmatig met ouders, samen met intern begeleiders van scholen en/of een schooldirecteur op basisscholen, wanneer een kind af en toe verzuimt.

De leerplichtambtenaar houdt ook contact met scholen buiten onze gemeentegrens. Zo heeft zij regelmatig overleg over Renkumse leerlingen op de Pantarijn in Wageningen. Ook hier sluit de leerplichtambtenaar op

afroep aan bij overleggen met scholen, ouders en leerlingen. Andersom organiseert zij zelf ook overleggen rondom leerlingen waarbij sprake is van verzuim.

Verbeterpunten

Hoewel samenwerking met scholen over het algemeen heel goed verloopt, is er nog ruimte voor verbetering. Gezien de leerplichtambtenaar werkt met een methode om om schoolverzuim zo veel mogelijk te voorkomen (de MAS, zie blz. 2), is het belangrijk dat scholen vroeg aan de bel trekken wanneer er sprake is van verzuim en/of er zorgen zijn om een leerling. Hoewel scholen pas bij 16 uur in 4 weken het verzuim moeten melden, is het vaak ook zorgwekkend wanneer een kind iets minder dan 16 uur verzuimd. Daarnaast is verzuim op de basisschool vaak een voorteken van (fors) verzuim en problemen op de middelbare school. Het is dan ook belangrijk dat er bij zorgen vroegtijdig actie ondernomen wordt. Op sommige scholen worden al preventieve gesprekken gevoerd over leerlingen waar zorgen over zijn. In het schooljaar 2019-2020 willen we breder afspraken maken met scholen over preventief melden van schoolverzuim bij de leerplichtambtenaar en/of het Sociaal Team.

Samenwerkingsverbanden

Belangrijke samenwerkingspartners van zowel de leerplichtambtenaar als het Sociaal Team zijn de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Zij zijn verantwoordelijk voor het inrichten en realiseren

van passend onderwijs binnen het primair- en voortgezet onderwijs in gemeenten. Schoolbesturen binnen de samenwerkingsverbanden maken afspraken over hoe zij dit kunnen realiseren. Wanneer een leerling vaak verzuimd en/of vast loopt en er extra ondersteuning vanuit het onderwijs, of er een andere onderwijsplek nodig is, is samenwerking met het betreffende samenwerkingsverband dan ook erg belangrijk.

Elke regio in Nederland heeft twee samenwerkingsverbanden: één voor basisonderwijs en één voor voortgezet onderwijs. Doordat onze leerlingen in twee regio's naar school gaan (regio Arnhem en regio Ede/Wageningen), hebben wij met wel vier samenwerkingsverbanden [SWV's] van passend onderwijs te maken. De samenwerkingsverbanden waar wij mee te maken hebben zijn:

- **SWV PassendWijs**
Primair onderwijs
Gemeenten Arnhem, Rheden, Rozendaal, Overbetuwe, Lingewaard en Renkum
- **SWV V(S)O 25.06**
Voortgezet onderwijs
Gemeenten Arnhem, Overbetuwe, Lingewaard, Rheden en Renkum
- **SWV Rijn & Gelderse Vallei**
Primair onderwijs
Gemeenten Barneveld, Ede, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel en Wageningen
- **SWV Gelderse Vallei**
Voortgezet onderwijs
Regio Ede, Wageningen en Rhenen

Verbeterpunten

Het werken met vier verschillende samenwerkingsverbanden heeft soms zijn uitdagingen. Zo verschilt het ondersteuningsaanbod van de samenwerkingsverbanden. Bij één samenwerkingsverband zijn bijvoorbeeld de verzuimcoaches van Scala inzetbaar, die overbelaste

jongeren die regelmatig verzuimen of zelfs thuis zitten begeleiden om hen weer met plezier naar school te laten gaan. De leerplichtambtenaar heeft positieve ervaringen met deze coaches, maar in een ander samenwerkingsverband zijn de coaches niet inzetbaar, omdat zij geen deel uitmaken van hun ondersteuningsaanbod. Hier wordt in de praktijk soms tegenaan gelopen.

Een ander punt waar in de praktijk tegen aan gelopen wordt, is dat het niet altijd duidelijk is wie er aan zet is wanneer een leerling vast loopt: school, het samenwerkingsverband of de gemeente. We willen dat we bij deze ingewikkelde casussen samen tot een oplossing komen en hier afspraken maken met alle vier de samenwerkingsverbanden. Het regionaal convenant onderwijs-zorg zal hier ook aan bijdragen.

Voorbeeldcasus: Comma

In het schooljaar 2018-2019 kregen wij te maken met Comma: een klas voor leerlingen die zijn vastgelopen wegens internaliserende problematiek. Deze klas is een combinatie van onderwijs en jeugdhulp: er wordt een leerkracht ingezet om leerlingen te helpen bij hun onwijsvaardigen zoals plannen en het "leren leren" en een therapeut om hen te helpen bij internaliserende gedragsproblemen. De kosten worden verdeeld tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband. Comma is opgezet door SWV Gelderse Vallei en de gemeenten Ede en Wageningen. Omdat wij relatief weinig leerlingen in dit samenwerkingsverband hebben, wisten wij pas van het bestaan van Comma af, toen er twee Renkumse leerlingen waren waarvoor Comma passend was. Hoewel wij niet betrokken waren bij het maken van de afspraken over Comma, zijn deze leerlingen toch naar Comma gegaan, omdat we het belangrijk vinden dat zij zo goed mogelijk ondersteund worden en de grenzen van gemeenten hierbij niet belemmerend moeten zijn. Echter is het werken met verschillende samenwerkingsverbanden wel steeds puzzelen en laat dit voorbeeld zien dat het belangrijk is nauw samen te werken en het gesprek te voeren over de samenwerking passend onderwijs-jeugdwet.

Cijfers leerplicht

In dit hoofdstuk lichten we eerst de verschillende soorten verzuim en het aantal thuiszitters en vrijstellingen toe en gaan we daarna in op de manieren waarop verzuim en thuiszitten opgepakt wordt. De cijfers hebben betrekking op zowel PO als VO, echter is het verzuim en thuiszitten bij PO gering: maar 2 van de 75 verzuimmeldingen en 2 van de 14 thuiszitters betreffen PO.

Soorten verzuim

Relatief verzuim en herhaald verzuim

Er is sprake van relatief verzuim, wanneer er vermoedelijk ongeoorloofd verzuim van 16 of meer les- of praktijkuren plaatsvindt in vier aaneengesloten lesweken. De meldingen komen via DUO bij de leerplichtambtenaar binnen. In tabel 2 is te zien dat het relatief verzuim in Renkum het hoogst is.

Luxe verzuim

Luxe verzuim is vermoedelijk ongeoorloofd verzuim waarbij een leerling zonder toestemming buiten de schoolvakanties op vakantie is gegaan. In het schooljaar 2018-2019 kwam dit drie keer voor (zie tabel 2). Het betreft in drie gevallen meldingen van één dag voor de vakantie. Er was geen sprake van recidive en de situaties zijn in de lijn met het OM afgedaan met een waarschuwing. Eén melding is achteraf onterecht gebleken.

	Renkum	Heelsum	Wolfheze	Doorwerth	Heveadorp	Oosterbeek	Totaal
Relatief verzuim	21	1	2	9	4	14	51
Waarvan herhaald	5			2	1	1	9
Luxe verzuim	3					1	4
Absoluut verzuim	1					2	3
Preventief gemeld	1	2		1	1	3	8
Totaal	31	3	2	12	6	21	75

Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim wanneer een leer- of kwalificatieplichtig(e) kind/jongere, niet is ingeschreven op een school. De leerplichtambtenaar bekijkt dan of het kind/de jongere daadwerkelijk niet is ingeschreven. In tabel 2 is te zien dat er in onze gemeente 3 absoluut verzuimers zijn. Twee hiervan zijn alsnog op een school ingeschreven. Bij een ander bleek behandeling voorliggend op onderwijs en was er sprake van een vrijstelling 5 onder a, wat inhoudt dat er een vrijstelling is op grond van lichamelijke of psychische gronden.

Preventief gemeld

De leerplichtambtenaar heeft in schooljaar 2018-2019 in totaal 8 preventieve gesprekken gevoerd, wanneer er nog geen sprake was van wettelijk verzuim, maar er wel zorgen waren.

Tabel 2: soort verzuimmeldingen per dorp

Vrijstellingen

In onderstaande tabel zijn het aantal vrijstellingen per dorp te zien. Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie soorten vrijstellingen:

- Vrijstellingen onder artikel 5a van de leerplichtwet: dit zijn vrijstellingen die gegeven zijn op lichamelijke of psychische gronden;
- Vrijstellingen onder artikel 5b van de leerplichtwet: dit zijn vrijstellingen wegens bezwaren tegen de richting van het onderwijs;
- Vrijstellingen onder artikel 5c van de leerplichtwet: dit zijn vrijstellingen wegens bezoek aan het buitenland.

	Renkum	Heelsum	Wolfheze	Doorwerth	Heveadorp	Oosterbeek	Totaal
Vrijstelling 5a	1			1		2	4
Vrijstelling 5b	3						3
Vrijstelling 5c	2			2		3	7
Totaal	6			3		5	14

Tabel 3: vrijstellingen per dorp

Renkums beleid

Renkum gaat terughoudend om met vrijstellingen, overeenkomstig met landelijke ontwikkelingen. Dit doen we omdat we vinden dat ieder kind recht heeft op onderwijs. De kwaliteit van onderwijs kan het beste gewaarborgd worden als het kind naar school gaat en school speelt daarnaast ook een grote rol in de sociale ontwikkeling van kinderen.

Vrijstellingen onder artikel 5a

Er zijn in het afgelopen schooljaar vier vrijstellingen gegeven op lichamelijke of psychische gronden. Voorbeelden van kinderen waar op grond van artikel 5a een vrijstelling gegeven is, zijn ernstig zieke kinderen en kinderen met een meervoudige beperking.

Vrijstellingen onder 5b

Er zijn afgelopen schooljaar drie vrijstellingen gegeven wegens bezwaren tegen de richting van het onderwijs. Ouders vinden de richting van het onderwijs niet passend bij hun levensbeschouwing.

Vrijstellingen onder artikel 5c

De meeste vrijstellingen die dit jaar gegeven zijn, vallen onder 5c. Deze leerlingen staan wel in onze gemeente ingeschreven, maar wonen hier een groot deel van het jaar niet. We gaan het komende schooljaar bekijken hoe we met deze vrijstellingen om gaan, omdat we hier op dit moment geen duidelijk beleid voor hebben.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn leerlingen die ingeschreven staan op een school, maar langer dan vier weken thuiszitten zonder dat er sprake is van een vrijstelling. In onderstaande tabel (tabel 4) zijn het aantal thuiszitters per dorp te zien.

Onderstaande cijfers geven geen volledig beeld van het aantal thuiszitters, omdat er ook kinderen thuis zitten wegens ziekte en niet wegens ongeoorloofd verzuim. Toch kan er bij sommige van deze leerlingen meer aan de hand zijn. Zij hebben bijvoorbeeld vage ziekteklachten, waarbij er sprake kan zijn van achterliggende problematiek op bijvoorbeeld socialemotioneel vlak, of in het gezin. We willen dan ook graag afspraken maken met scholen en jeugdartsen om ook deze groep zo goed mogelijk te helpen.

	Renkum	Heelsum	Wolfheze	Doorwerth	Hevedorp	Oosterbeek	Totaal
Thuiszitter	2			2		4	8
Terug naar school				1		3	4

Tabel 4: thuiszitters per dorp

Redenen thuiszitten

De redenen dat leerlingen thuis zitten, hebben veelal te maken met psychische problematiek. Maar we zien ook steeds meer dat het onderwijs niet goed aansluit op de leerling, waardoor hij/zij vastloopt en daardoor vaak ook sociaal-emotionele problemen ontwikkeld. Wanneer er sprake is van sociaal-emotionele problemen, wordt vaak beroep gedaan op de gemeente, terwijl de aanleiding vaak ligt bij het vastlopen op school. We zien het laatste jaar een trend van hoogbegaafdheid en hoogsensiviteit als reden dat leerlingen vastlopen. In het nieuwe schooljaar willen we dan ook samen met samenwerkingsverbanden en scholen kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat ook deze leerlingen goed deel kunnen nemen aan het onderwijs.

Oppakken verzuim en thuiszitten

Bij het oppakken van verzuim en thuiszitten, wordt er op maat bekeken wat er nodig is om het kind/de jongere zo snel mogelijk terug te kunnen laten keren naar school. In tabel 5 is te zien op welke manieren verzuim en thuiszitten in schooljaar 2018-2019 opgepakt is.

Proces verbaal	1
HALT	1
Verwijzingen FORZA	6
Inzet coaches/consulenten	22
Inzet verzuimcoaches	5
Onderwijsconsulenten	7

Tabel 5: interventies verzuim en thuiszitten

Proces Verbaal en HALT

De effecten van het werken met MAS zijn ook binnen de gemeente Renkum zichtbaar. De verschuiving van de rol van de leerplichtambtenaar, laat zien dat er veel meer verwezen wordt naar hulpverlening. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp "licht waar kan en zwaar(der) waar het moet", heeft ertoe geleid dat er het afgelopen schooljaar maar één HALT-verwijzing is gedaan en er maar één proces verbaal is opgemaakt. Beide leerlingen waren op dat moment 17 jaar. De HALT verwijzing betrof een notoire te laat komer, die onlangs de waarschuwingen te laat bleef komen. Het proces verbaal is opgemaakt tegen een leerling die al weken thuis zat en waar veel zorgen over waren, maar waarbij de vrijwillige hulpverlening niet van de grond kwam omdat de leerling weigerde mee te werken. In overleg met de Raad van de Kinderbescherming is er, gezien de leeftijd van de jongere, gekozen voor het opmaken van een proces-verbaal, om zo toch hulpverlening in een verplicht kader van de grond te krijgen.

FORZA

Op tijd in actie komen en een spijbelaar helpen kan schooluitval, met alle gevolgen van dien, voorkomen. Hiervoor heeft o.a. Jeugdbescherming Gelderland (JGB), de aanpak schoolverzuim FORZA in het leven geroepen. Het belangrijkste doel hiervan is ervoor te zorgen dat de jongere weer zo snel mogelijk naar school gaat of een andere zinvolle dagbesteding heeft. De jeugdbeschermer maakt samen de jongere en zijn ouders een werkplan, waarbij bekeken wordt wat er nodig is om hem of haar structuur te geven en weer naar school te laten gaan. Ook voert hij gesprekken met andere betrokken en organiseert hij een schoolberaad.

In het schooljaar 2018-2019, is er bij zes spijbelaars FORZA ingezet. Hiervan zijn vier trajecten succesvol afgesloten en twee trajecten verlengd omdat daar meer zorg nodig was.

Inzet coaches en consulenten

Er is veel samenwerkt met zowel de coaches als jeugdconsulenten van ons Sociaal Team. Soms was er al iemand betrokken, soms werd een leerling door de leerplichtambtenaar aangemeld. In de meeste gevallen is de samenwerking goed verlopen. Door de korte (en persoonlijke) lijntjes kon er snel actie ondernomen worden. Vaak is men samen opgetrokken en waar nodig heeft er een warme overdracht plaats gevonden. Bij 15 verzuimmeldingen is er samengewerkt met een coach en bij 7 verzuimmeldingen met een jeugdconsulent. Gezien coaches betrokken zijn bij problematiek op meerdere levensgebieden, laat deze verdeling zien dat er vaak complexe problematiek schuil gaat achter verzuim. Vaak ligt het verzuim dan ook vaak niet alleen bij het kind, maar ook bij de thuissituatie, waarbij andere zaken spelen, zoals schulden.

Verzuimcoaches Scala Onderwijsadvies (SWV 25.06)

De verzuimcoaches richten zich op overbelaste jongeren die regelmatig verzuimen of zelfs thuis zitten. Overbelaste jongeren, zijn jongeren die op meerdere leefgebieden problemen ervaren, zoals op school, thuis en in hun vrije tijd. De ervaren problemen kunnen leiden tot verzuim, thuiszitten of zelfs voortijdig schoolverlaten.

Het is voor scholen en ouders moeilijk om leerlingen goed te begeleiden wanneer zij niet op school komen. Natuurlijk probeert iedere school eerst interne ondersteuning te bieden. Wanneer dit onvoldoende resultaat heeft, kunnen de verzuimcoaches ingeschakeld worden. Zij kijken in iedere situatie wat er nodig is om de jongere weer met plezier naar school te laten gaan, waarbij zij op maat te werk gaan. Onderdeel van hun werkwijze is dat zij bij alle jongeren thuis komen. Tevens adviseren verzuimcoaches scholen hoe zij zo preventief mogelijk om kunnen gaan met verzuim. In het schooljaar 2018-2019, is er door leerplicht in vijf zaken een verzuimcoach ingeschakeld.

Onderwijsconsulenten

Ook in de gemeente Renkum merken we dat passend onderwijs nog niet altijd even passend is. Hierdoor dreigen er vaker leerlingen thuis komen te zitten. In het schooljaar 2018-2019 hebben we steeds vaker (bij 7 leerlingen) te maken gehad met de betrokkenheid van een onderwijsconsulent. Onderwijsconsulenten werken in opdracht van de ministeries Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Zij kunnen door ouders worden ingeschakeld. Juist daar waar het onderwijs en de jeugdwet schuurt en wanneer het gaat om het vinden van een passende oplossing, heeft het een grote meerwaarde wanneer er een onderwijsconsulent betrokken wordt. Zij denken puur in het belang van het kind en bieden gratis begeleiding, bemiddeling en advies, wanneer ouders, school en samenwerkingsverband er niet in slagen geschikt onderwijs voor de leerling te vinden.

Overige manieren oppakken verzuim en thuiszitten

Overige manieren waarop verzuim opgepakt is, zijn het geven van een waarschuwing of het continueren van zorg die reeds ingezet was.

Trends en vervolg

Trends

De trends die het afgelopen schooljaar naar voren kwamen:

- Meer leerlingen waarbij een mismatch (niveau, onderwijsaanbod) is. Dit zijn niet alleen jongeren die boven of onder presteren, maar ook jongeren die ondanks extra ondersteuning op school helemaal vast lopen, bijvoorbeeld autistische of hoog begaafde jongeren.
- Onduidelijkheid wie er bij het vastlopen van kinderen en jongeren (bij veelvoudig verzuim of thuiszitten) aan zet is om hulp te organiseren.
- Kinderen en jongeren die thuis zitten doordat zij vastlopen in het onderwijs wegens hoogbegaafdheid en hoog sensitiviteit.

Volgende stappen...

Het afgelopen schooljaar is er ontzettend goed werk verricht door leerplicht. Zo zijn alle geregistreerde verzuimers en thuiszitters in beeld en zijn veel leerlingen die vastgelopen zijn in het onderwijs, goed geholpen door de leerplichtambtenaar en partners zoals JGZ, scholen, SWV's en ons eigen Sociaal Team, zodat zij weer goed mee kunnen doen op school en/of de zorg krijgen die zij nodig hebben. Toch zijn er ook nog een aantal punten waarin leerplicht en partners zich door kunnen ontwikkelen (zie omschreven trends). Om leerplicht verder door te ontwikkelen en beter samen te werken op gebied van jeugdhulp en onderwijs gaan we dan ook:

- Afspraken maken met partners als scholen, JGZ en samenwerkingsverbanden over samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.
- Hoogbegaafdheid onder de aandacht blijven brengen bij scholen en samenwerkingsverbanden en afspraken maken over de hulp aan leerlingen die vastlopen wegens hoogbegaafdheid en hoogsensitiviteit.
- Gemeentebreed afgesproken maken met scholen en JGZ over preventie van verzuim, zodat we eerder kunnen signaleren en waar nodig zo snel mogelijk kunnen acteren en kunnen voorkomen dat leerlingen (later) vast lopen en zwaardere problemen ontwikkelen.
- Het voorliggende veld beter benutten, door wanneer er hulp nodig is, te bekijken wat een algemene/collectieve voorziening kan betekenen. Hierbij sluiten wij aan op de beweging zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.
- Het voeren van gesprekken met netwerkpartners, omdat wachtlijsten en het zich niet verantwoordelijk voelen voor een kind nooit de reden mag zijn dat een kind niet de hulp krijgt die het nodig heeft.